

การ์นต์ในปุงลิงค์

อิ การ์นต์ในปุงลิงค์แจกอย่าง มุณี (ผู้รู้) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปจมา	มุณี (ลี) ลง ลี ลบ ลี มุณี อ.ผู้รู้	มุณโย (โย)ลง โย คง โย ไว้ลบ อิ เสี่ย = มุณโย มุณี (โย)ลง โย ลบ โย เสี่ย ทีณะ อิ เป็น อี = มุณี อ.ผู้รู้ ท.
ทุตติยา	มุณี (อ)ลง อ คง อ ไว้ ซึ่งผู้รู้ ผู้รู้ ยังผู้รู้ ลิ่น ผู้รู้ ตลอดผู้รู้ กะผู้รู้ เฉพาะผู้รู้	มุณโย (โย)ลง โย คง โย ไว้ ลบ อิเสี่ย(แปลง อิเป็น อ) = มุณโยมุณี (โย)ลง โย ลบ โย เสี่ย ทีณะ อิ เป็น อี = มุณีซึ่งผู้รู้ ท. ผู้รู้ ท. ยังผู้รู้ ท. ลิ่นผู้รู้ ท. ตลอด ผู้รู้ ท. กะผู้รู้ ท. เฉพาะ ผู้รู้ ท.
ตติยา	มุณินา (นา) ลง นา คง นา ไว้ = มุณินา ด้วยผู้รู้ โดยผู้รู้ อันผู้รู้ ตามผู้รู้ เพราะผู้รู้ มีผู้รู้ ด้วยทั้งผู้รู้ ข้างผู้รู้ ทางผู้รู้	มุณีหิ (หิ)ลง หิ คง หิ ทีณะอิ เป็น อี= มุณีหิ ด้วยผู้รู้ ท. โดยผู้รู้ ท. อันผู้รู้ ท. ตามผู้รู้ ท. เพราะผู้รู้ ท. มีผู้รู้ ท. ด้วยทั้งผู้รู้ ท. ข้างผู้รู้ ท. ทางผู้รู้ ท. มุณีภิ (หิ)

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหுவจนะ
จตุตถิ	<p>มุ니스ส (ส) แปลง ส เป็น สส มุณีโน (ส) แปลง ส เป็น โน แก่ผู้รู้ เพื่อผู้รู้ ต่อผู้รู้</p>	<p>มุณินัน (น) (มุณินัน) ลง นัน คง นัน ทีฆะ อี เป็น อี = มุณินัน แก่ผู้รู้ ท. เพื่อผู้รู้ ท. ต่อผู้รู้ ท.</p>
ปณจมี	<p>มุณิสฺมา (สฺมา) ลง สฺมา คง สฺมา ไว้ มุณิมฺหา (สฺมา) แปลง สฺมา เป็น มฺหา แต่ผู้รู้ จากผู้รู้ กว่าผู้รู้ เหตุผู้รู้</p>	<p>มุณีหิ (หิ) ลง หิ คง หิ ทีฆะ อี เป็น อี มุณีภิ (มุณีหิ มุณีภิ) แปลง หิ เป็น ภิ ทีฆะอ เป็น อี แต่ผู้รู้ ท. จากผู้รู้ ท. กว่าผู้รู้ ท. เหตุผู้รู้ ท.</p>
ฉฏฐิ	<p>มุNISส (ส) แปลง ส เป็น สส มุณีโน (ส) แปลง ส เป็น โน แห่งผู้รู้ ของผู้รู้ เมื่อผู้รู้</p>	<p>มุณินัน (น) (มุณินัน) ลง นัน คง นัน ไว้ ทีฆะอ เป็น อี แห่งผู้รู้ ท. ของผู้รู้ ท. เมื่อผู้รู้ ท.</p>
สत्ตมมี	<p>มุNISมฺ (สฺม) ลง สฺม คง สฺม ไว้มุณิมหิ แปลง สฺม เป็น มหิ</p>	<p>มุNIS (ส) (อคคิส)ลง ส คง ส ไว้ทีฆะอ เป็น อี ในผู้รู้ ท. ไกลผู้รู้ ท.</p>

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
อาลปนํ	มุณี (ลี) ลง ลี ลบ ลี เสีย แน่ะผู้รู้ คู่ก่อนผู้รู้ ข้าแต่ผู้รู้	มุณโย (โย) ลง โย คง โย ไว้ ลบ อี เสีย มุณี ลง โย ลบ โย เสีย ทีฆะอิ เป็น อี แน่ะผู้รู้ ท. คู่ก่อนผู้รู้ ท. ข้าแต่ผู้รู้ ท.

ศัพท์เหล่านี้แจกเหมือน มุณี (ผู้รู้)

อคฺคิ (ไฟ)	ปติ (เจ้า, ตัว)	อหิ (งู)	วิธิ (วิธี)
อริ (ข้าศึก)	มณิ (แก้วมณี)	ถปติ (ช่างไม้)	วิหิ
(ข้าวเปลือก)	นิธิ (ชุมทรัพย์)	สมาธิ (สมาธิ)	

ตัวอย่างการแจก อริ (ข้าศึก) เหมือน มุณี (ผู้รู้) ดังนี้

อิ การันต์ในปุงลิงค์แจกอย่าง อริ (ข้าศึก) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปจฺมา	อริ (มุณี)	อริโย อริ (มุณโย มุณี)
ทฺตุติยา	อริ (มุณี)	อริโย อริ (มุณโย มุณี)
ตฺตติยา	อรินา (มุณินา)	อริหิ อริภิ (มุณีหิ มุณีภิ)

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหูวจนะ
จตุตถี	อริสฺส อริโน (มุณิสฺส มุณีโน)	อรินํ (มุณินํ)
ปณฺจมี	อริสฺมา อริมฺหา (มุณิสฺมา มุณีมฺหา)	อริหิ อริภิ (มุณีหิ มุณีภิ)
ฉกฺขี	อริสฺส อริโน (มุณิสฺส มุณีโน)	อรินํ (มุณินํ)
สตุตฺถมี	อริสฺมึ อริมฺหิ (มุณิสฺมึ มุณีมฺหิ)	อริสฺ (มุณิสฺ)
อาลปนํ	อริ (มุณี)	อริโย อริ (มุณโย มุณี)

จงแต่งประโยคภาษาไทยต่อไปนี้เป็นภาษามคธ

๑. อ.ไฟ ท. บนจุมทรัพย์ ของช่างไม้ ฯ
 เฉลย. ถปติสฺส (ถปติโน) นิธิสฺมึ (นิธิมฺหิ) อคฺคโย(อคฺคิ) ฯ
๒. อ.ข้าศึก ท. บนต้นไม้ ท. แห่งเจ้า ท. ฯ
 เฉลย. ปตีนํ รุกฺขสฺมึ (รุกฺขมฺหิ, รุกฺเข) อริโย (อริ) ฯ

การทำตัวรูป มุณี (ผู้รู้) ดังนี้

มุณี ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สิ ปจมาวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง สิ ลบ สิ เสียสำเร็จรูปเป็น มุณี มุณี แปลว่า อ.ผู้รู้ ฯ

มุณโย ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ แปลง อิ เป็น อ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณโย มุณโย
แปลว่า อ.ผู้รู้ ท. ฯ

มุณี ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง โย ลบ โย เสีย ทีฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณี มุณี แปลว่า
อ.ผู้รู้ ท. ฯ

มุณี ศัพท์เดิมคือ มุณี อ การันต์ในปุงลิงค์ ลง อํ ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง อํ คง อํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณี มุณี แปลว่า ซึ่งผู้รู้, ผู้รู้, ยังผู้รู้,
สิ้นผู้รู้, ตลอดผู้รู้, กะผู้รู้, เฉพาะผู้รู้ ฯ

มุณโย ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ แปลง อิ เป็น อ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณโย มุณโย
แปลว่า ซึ่งผู้รู้ ท., ผู้รู้ ท., ยังผู้รู้ ท., สิ้นผู้รู้ ท., ตลอดผู้รู้ ท., กะผู้รู้ ท.,
เฉพาะผู้รู้ ท. ฯ

มุณี ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง โย ลบ โย เสีย ทีฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณี มุณี แปลว่า
ซึ่งผู้รู้ ท., ผู้รู้ ท., ยังผู้รู้ ท., สิ้นผู้รู้ ท.,
ตลอดผู้รู้ ท., กะผู้รู้ ท., เฉพาะผู้รู้ ท. ฯ

มุณินา ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง นา ตติยาวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง นา คง นา ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณินา มุณินา แปลว่า ด้วยผู้รู้,
โดยผู้รู้, อันผู้รู้, ตามผู้รู้, เพราะผู้รู้, มีผู้รู้, ด้วยทั้งผู้รู้, ข้างผู้รู้, ทางผู้รู้ ฯ

มุณีหิ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง หิ ตติยวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ ลง หิ คง หิ ไว้ ทีฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณีหิ มุณีหิ แปลว่า
 ด้วยผู้รู้ ท., โดยผู้รู้ ท., อันผู้รู้ ท.,
 ตามผู้รู้ ท., เพราะผู้รู้ ท., มีผู้รู้ ท., ด้วยทั้งผู้รู้ ท., ข้างผู้รู้ ท., ทางผู้รู้ ท.
 ๑

มุณีภิ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง หิ ตติยวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ แปลง หิ เป็น ภิ ทีฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณีภิ มุณีภิ แปลว่า
 ด้วยผู้รู้ ท., โดยผู้รู้ ท., อันผู้รู้ ท.,
 ตามผู้รู้ ท., เพราะผู้รู้ ท., มีผู้รู้ ท., ด้วยทั้งผู้รู้ ท., ข้างผู้รู้ ท., ทางผู้รู้ ท.
 ๑

มุณิสฺส ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง ส จตุตถวิภัตติ ฝ่ายเอก
 วจนะ ลง ส คง ส ไว้ แล้วลง ส อากม สำเร็จรูปเป็น มุณิสฺส มุณิสฺส
 แปลว่า แก่ผู้รู้, เพื่อผู้รู้, ต่อผู้รู้ ๑

มุณีโน ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง ส จตุตถวิภัตติ ฝ่ายเอก
 วจนะ แปลง ส เป็น โน สำเร็จรูปเป็น มุณีโน มุณีโน แปลว่า แก่ผู้รู้, เพื่อ
 ผู้รู้, ต่อผู้รู้ ๑

มุณินํ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง นํ จตุตถวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ ลง นํ คง นํ ไว้ ทีฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณินํ มุณินํ แปลว่า
 แก่ผู้รู้ ท., เพื่อผู้รู้ ท., ต่อผู้รู้ ท. ๑

มุณิสฺมา ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สฺมา ปัลลภวิภัตติ ฝ่าย
 เอกวจนะ ลง สฺมา คง สฺมา ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณิสฺมา มุณิสฺมา แปลว่า
 แต่ผู้รู้, จากผู้รู้, กว่าผู้รู้, เหตุผู้รู้ ๑

มุณีมฺหา ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สฺมา ปัลลภวิภัตติ ฝ่าย
 เอกวจนะ แปลง

สุมา เป็น มหา สำเร็จรูปเป็น มุณีมหา มุณีมหา แปลว่า แต่ผู้รู้, จากผู้รู้, กว่าผู้รู้, เหตุผู้รู้ ๑

มุณีหิ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง หิ ปัจจมีวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง หิ คง หิ ไว้ แปลง อ เป็น เอ สำเร็จรูปเป็น มุณีหิ มุณีหิ
แปลว่า แต่ผู้รู้ ท., จากผู้รู้ ท., กว่าผู้รู้ ท.,
เหตุผู้รู้ ท. ๑

มุณีภิ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง หิ ปัจจมีวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ แปลง หิ เป็น ภิ แปลง อ เป็น เอ สำเร็จรูปเป็น มุณีภิ มุณีภิ
แปลว่า แต่ผู้รู้ ท., จากผู้รู้ ท., กว่าผู้รู้ ท.,
เหตุผู้รู้ ท. ๑

มุณิสส ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง ส ฉัญจวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง ส คง ส ไว้ แล้วลง ส อาคม สำเร็จรูปเป็น มุณิสส มุณิสส
แปลว่า แห่งผู้รู้, ของผู้รู้, เมื่อผู้รู้ ๑

มุณีโน ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง ส ฉัญจวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ แปลง ส คง โน สำเร็จรูปเป็น มุณีโน แปลว่า แห่งผู้รู้, ของผู้รู้,
เมื่อผู้รู้ ๑

มุณินํ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง นํ ฉัญจวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง นํ คง นํ ไว้ ทิฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณินํ มุณินํ แปลว่า
แห่งผู้รู้ ท., ของผู้รู้ ท., เมื่อผู้รู้ ท. ๑

มุณิสฺมี ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สฺมี สัตตมีวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ ลง สฺมี คง สฺมี ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณิสฺมี แปลว่า ในผู้รู้, ใกล้ผู้รู้,
ที่ผู้รู้, ครั้นเมื่อผู้รู้, ในเพราะผู้รู้, เหนือผู้รู้,
บนผู้รู้, ณ ผู้รู้ ๑

มุณีมุหิ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สุมิ สัตตมวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ แปลง สุมิ เป็น มุหิ สำเร็จรูปเป็น มุณีมุหิ มุณีมุหิ แปลว่า ใน
ผู้รู้, ใกล้ผู้รู้, ที่ผู้รู้, ครั้นเมื่อผู้รู้, ในเพราะผู้รู้, เหนือผู้รู้, บนผู้รู้, ณ ผู้รู้ ฯ

มุณีสุ ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สุ สัตตมวิภัตติ ฝ่ายพหุ
วจนะ ลง สุ คง สุ ไว้ ทีฆะ อิ เป็น อี สำเร็จรูปเป็น มุณีสุ มุณีสุ แปลว่า
ในผู้รู้ ท., ใกล้ผู้รู้ ท., ที่ผู้รู้ ท., ครั้นเมื่อผู้รู้ ท.,
ในเพราะผู้รู้ ท., เหนือผู้รู้ ท., บนผู้รู้ ท., ณ ผู้รู้ ท. ฯ

มุณี สัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง สิ อาลปนนะวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง สิ ลบ สิ เสีย สำเร็จรูปเป็น มุณี มุณี แปลว่า แน่ผู้รู้, คู่ก่อนผู้รู้,
ข้าแต่ผู้รู้ ฯ

มุณโย ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง โย อาลปนนะวิภัตติ ฝ่าย
พหุวจนะ แปลง อิ เป็น อ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น มุณโย มุณโย
แปลว่า แน่ผู้รู้ ท., คู่ก่อนผู้รู้ ท., ข้าแต่ผู้รู้ ท. ฯ

มุณี ศัพท์เดิมคือ มุณี อิ การันต์ในปุงลิงค์ ลง โย อาลปนนะวิภัตติ ฝ่ายพหุ
วจนะ ทีฆะ อิ เป็น อี
ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น มุณี มุณี แปลว่า แน่ผู้รู้ ท., คู่ก่อนผู้รู้
ท., ข้าแต่ผู้รู้ ท. ฯ

ศัพท์เหล่านี้แจกเหมือน มุณี (ผู้รู้)

อคฺคิ (ไฟ)	ปติ (เจ้า, ผัว)	อหิ (งู)	วิธิ (วิธี)
อริ (ข้าศึก)	มณิ (แก้วมณี)	ถปติ (ช่างไม้)	วีหิ
(ข้าวเปลือก)	นิธิ (ชุมทรัพย์)	สมาธิ (สมาธิ)	

ตัวอย่างการแจก อริ (ข้าศึก) เหมือน มุณี (ผู้รู้) ดังนี้
 อิ การันต์ในปุงลิงค์แจกอย่าง อริ (ข้าศึก) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปจมา	อริ	อริโย อริ
ทุตฺติยา	อริ	อริโย อริ
ตตฺติยา	อรินา	อริหิ อริภิ
จตุตฺถิ	อริสฺส อรินโน	อรินัน
ปญฺจมี	อริสฺมา อริมฺหา	อริหิ อริภิ
ฉฺฉฎฺฐิ	อริสฺส อรินโน	อรินัน
สทฺตมี	อริสฺมี อริมฺหิ	อริสฺ
อาลปฺนั	อริ	อริโย อริ

จงแต่งประโยคภาษาไทยต่อไปนี้เป็นภาษามคธ

๑. อ.ไฟ ท. บนชุมทรัพย์ ของช่างไม้ ๑
๒. อ.ข้าศึก ท. บนต้นไม้ ท. เจ้า ท. ๑
